

Рейтинговий звіт IVFK 005-005 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	м. Івано-Франківськ
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	07.05.2009 р.
Дата оновлення:	03.03.2011 р.
Рівень кредитного рейтингу:	uaBBB+
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу позичальника

Кредитний рейтинг м. Івано-Франківська ґрунтується на результатах аналізу протягом 2010 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною.

Історія кредитного рейтингу

Дата	07.05.2009.	12.11.2009	09.06.2010	25.11.2010	03.03.2011
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaBBB** характеризується **ДОСТАТНЬОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності залежить від впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Знак «+» позначає проміжну категорію (рівень) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська підтримується:

- помірним рівнем бюджетної забезпеченості міста, порівняно з іншими містами України з аналогічним адміністративно-територіальним статусом та сумірною чисельністю населення: розрахунковий обсяг доходів бюджету без урахування трансфертів на одного мешканця складає у 2010 році 1 500,1 грн. (у 2009 році – 1 451,8 грн.);
- низьким рівнем прямого боргового навантаження на бюджет міста;
- відсутністю концентрації надходжень до бюджету міста за основними платниками податків;
- перевищенням окремими показниками економічного розвитку міста відповідних показників по країні у розрахунку на одного мешканця, зокрема: у 2010 році обсяг інвестицій у основний капітал та обсяг роздрібного товарообороту перевищували середні значення по країні у 1,44 рази та у 1,8 рази відповідно.

Рівень кредитного рейтингу м. Івано-Франківська обмежується:

- збереженням залежності бюджету міста від дотації вирівнювання з Державного бюджету, співвідношення обсягу якої із запланованим на 2011 рік обсягом доходної частини загального фонду міського бюджету без урахування трансфертів складає 11,9%;
- нижчим на 11,5% за середній по країні рівнем середньомісячної заробітної плати у місті у 2010 році за залежності доходної частини бюджету міста від надходжень податку з доходів фізичних осіб (питома вага цього джерела в доходах загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів становить більше 75%);
- високим рівнем зношеності об'єктів інженерної, транспортної інфраструктури та житлового фонду міста, необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення.

Резюме

Цей аналітичний звіт розкриває основні зрушення, що відбувалися протягом 2010 року в соціально-економічній та фінансовій сферах м. Івано-Франківська, та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Івано-Франківської міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні показники соціально-економічного розвитку міста протягом 2007-2010 рр. наведено нижче.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Івано-Франківська за 2007-2010 рр.¹

Показник	2007	2008	2009	2010	Темп зростання / відхилення*, %
Чисельність наявного населення станом на кінець періоду, тис. осіб	238,3	239,6	240,5	241,1	+0,6 тис. осіб
Питома вага середньооблікової кількості штатних працівників (без урахування малого бізнесу) у загальній чисельності наявного населення, %	33,7	35,3	32,8	31,9	-1,1 в. п.
Середньомісячна заробітна плата, грн.	1 242,2	1 626,9	1 674,7	1 981,0	118,3
Заборгованість з виплати заробітної плати станом на кінець періоду, тис. грн.	1,6	2,1	4,0	2,9	72,5
Обсяг реалізації продукції у відпускних цінах, млн. грн.	1 142,1	2 413,3	2 537,0	2 954,3	116,4
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	1 283,1	1 756,0	1 369,7	637,9**	135,5
Прямі іноземні інвестиції станом на кінець періоду, млн. дол. США	76,9	66,8	99,1	113,7	114,7
Зовнішньоторговельний оборот, млн. дол. США	271,3	409,2	213,9	н/д	н/д
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	174,1	152,0	194,0	202,7	104,5
Обсяг роздрібного товарообороту, млн. грн.	1 807,3	2 586,2	2 271,4	2 558,4	100,6

* порівняно з 2009 роком / відповідним періодом 2009 року

** показник за 9 міс. 2010 р.

Джерело: Виконавчий комітет Івано-Франківської міської ради

Населення, трудові ресурси та ринок праці

Протягом останніх років у м. Івано-Франківську спостерігалась позитивна динаміка чисельності наявного населення, яка забезпечувалась переважно за рахунок природного приросту. Станом на 01.01.2011 р. чисельність наявного населення міста складала 241,1 тис. осіб.

¹ Деякі кількісні дані, які аналізуються у звіті, наведені після відповідного заокруглення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових.

Ситуація на ринку праці Івано-Франківська протягом 2010 року залишалася суперечливою. Так, у січні-червні спостерігались тенденції до скорочення чисельності зайнятих та зростання обсягу заборгованості з виплати заробітної плати, проте вже у другій половині року ситуація на ринку праці стабілізувалася. Так, за підсумками 2010 року зросла кількість новостворених робочих місць та скоротився обсяг заборгованості із виплати заробітної плати – його співвідношення із середньомісячним розрахунковим фондом заробітної плати перебуває на помірному рівні та становить 1,9%.

Незважаючи на зростання середньомісячної заробітної плати у Івано-Франківську протягом 2010 року, рівень оплати праці у місті залишається меншим за відповідний показник по країні. Збереження досить високого рівня вимушеної неповної зайнятості обмежує доходну частину бюджету міста в частині надходжень податку з доходів фізичних осіб та обмежує темп зростання доходної частини бюджету міста.

Промисловість та зовнішньоекономічна діяльність

В промисловому комплексі Івано-Франківська, який залишається однією з найбільш важливих галузей господарського комплексу міста, протягом 2010 року домінували в цілому позитивні тренди. Найбільший вплив мало збільшення обсягів реалізації продукції галузі «Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води». Продукція промислових підприємств міста переважно орієнтована на внутрішній ринок, про що свідчать незначні обсяги товарного експорту. Зважаючи на історичні особливості розміщення продуктивних сил у Івано-Франківську та господарську спеціалізацію міста, для доходної частини загального фонду міського бюджету характерним є помірний рівень як галузевої концентрації джерел наповнення, так і концентрації у частині найбільших платників податків – промислових підприємств.

Інвестиційна активність та будівельна діяльність

У 2010 році у м. Івано-Франківську спостерігалась активізація інвестиційної діяльності, про що свідчить збільшення обсягів інвестицій у основний капітал та подальше накопичення прямих іноземних інвестицій. Збільшення обсягів введення в експлуатацію житла у 2010 році відбулось за рахунок індивідуальних забудовників, тоді як обсяги багатоквартирного будівництва зменшились. Як і в попередніх періодах, обсяг інвестицій в основний капітал та обсяг введеного в експлуатацію житла залишаються у м. Івано-Франківську вищими за середні показники по країні, зважені на кількість населення, проте обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на 1 мешканця станом на 01.01.2011 р. вдвічі менший за відповідне середнє значення по країні.

Житлово-комунальне господарство міста

Житлово-комунальному господарству м. Івано-Франківська притаманна низка проблем, типових для переважної більшості міст України. Це зношеність основних засобів, необхідність реконструкції об'єктів житлового фонду та покращення фінансового стану підприємств ЖКГ. З метою здійснення капітальних вкладень у сфері зовнішнього освітлення Івано-Франківською міською радою у 2006 році було здійснено запозичення до бюджету розвитку обсягом 5,5 млн. грн., яке було своєчасно та у повному обсязі погашено 28 лютого 2011 року. Крім цього міською владою реалізуються спільні з міжнародними фінансовими організаціями проекти, спрямовані на розвиток міської інфраструктури.

Слід зазначити, що зростання доходів населення міста позитивно вплинуло на рівень платіжної дисципліни мешканців Івано-Франківську в частині сплати рахунків за житлово-комунальні послуги. Рівень проплати населення за зазначені послуги є вищим, порівняно з багатьма іншими містами України, проте подекуди залишається меншим за 100%. Водночас обсяг заборгованості населення за спожиті житлово-комунальні послуги у розрахунку на 1 мешканця перебуває на високому рівні.

Земельні ресурси та комунальна власність

З метою наповнення бюджету розвитку, за рахунок якого здійснюються капітальні вкладення місцевого бюджету, місто щорічно виставляє на приватизацію майно, яке перебуває в комунальній власності. Перелік об'єктів комунальної власності міста, що підлягають приватизації, затверджується рішенням міської ради. При цьому визначення ціни об'єкта здійснюється за методикою оцінки вартості майна, затвердженою КМУ.

Міська влада використовує земельні та майнові ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста. Протягом 2010 року до бюджету м. Івано-Франківська надійшло 28,1 млн. грн. орендної плати за землю та цілісні майнові комплекси. Порівняно з показником попереднього року, сукупний обсяг надходжень орендної плати за землю та за об'єкти комунальної власності збільшився на 3,3% та сформував 9% доходної частини загального фонду бюджету міста без урахування трансфертів. Слід зазначити, що зростання орендних платежів суттєво уповільнюється наявністю значного обсягу недоїмки.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджет міста Івано-Франківська було представлено у форматі бюджетного балансу.

Бюджет міста Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу у 2008-2010 рр., тис. грн.

Показник	2008			2009			2010		
	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього	заг. фонд	спец. фонд	всього
Операційні надходження всього	435 326,7	60 448,0	495 774,7	410 667,8	52 705,4	463 373,3	523 865,2	51 020,7	574 885,8
Операційні видатки всього	385 332,8	34 492,6	419 825,4	407 576,5	36 136,4	443 712,9	500 908,7	36 382,2	537 290,9
Операційний баланс	49 993,9	25 955,4	75 949,3	3 091,3	16 569,0	19 660,3	22 956,5	14 638,5	37 595,0
Фінансовий дохід	3 321,8	6,0	3 327,8	396,8	4,2	401,0	1,1	4,7	5,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	660,2	0,0	660,2	659,9	0,0	659,9	660,1	0,0	660,1
Фінансовий баланс	2 661,6	6,0	2 667,6	-263,1	4,2	-258,9	-659,0	4,7	-654,3
Поточний баланс	52 655,5	25 961,4	78 616,9	2 828,2	16 573,2	19 401,4	22 297,5	14 643,2	36 940,7
Капітальні надходження всього	126,0	53 389,9	53 515,9	34,1	28 362,0	28 396,2	24,2	18 146,5	18 170,7
Капітальні видатки всього	51 893,3	84 381,7	136 275,0	7 923,8	48 210,4	56 134,2	40 142,8	29 950,7	70 093,5
Капітальний баланс	-51 767,3	-30 991,8	-82 759,1	-7 889,7	-19 848,4	-27 738,0	-40 118,6	-11 804,2	-51 922,8
Баланс після капітальних видатків	888,2	-5 030,4	-4 142,2	-5 061,4	-3 275,2	-8 336,6	-17 821,1	2 839,0	-14 982,1
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	250,0	2 660,3	2 910,3	170,0	285,8	455,8	50,0	151,2	201,2
Профіцит/дефіцит	638,2	-7 690,7	-7 052,5	-5 231,4	-3 561,0	-8 792,4	-17 871,1	2 687,8	-15 183,3
Фінансування	-638,2	7 690,7	7 052,5	5 231,4	3 561,0	8 792,4	17 871,1	-2 687,8	15 183,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Виконання доходної частини бюджету міста

У 2010 році у м. Івано-Франківську відбулося збільшення індикатора бюджетної забезпеченості до 1 500,1 грн. – у 2009 році цей показник складав 1 451,8 грн. Водночас рівень бюджетної забезпеченості у м. Івано-Франківську є у 2010 році на 7% меншим за середнє значення по країні, хоча і не поступається відповідним значенням багатьох інших міст України, сумірних з Івано-Франківськом за масштабами та адміністративно-територіальним статусом.

Уточнений річний план за доходами бюджету м. Івано-Франківська без урахування трансфертів було виконано за підсумками відповідного бюджетного періоду на 95,5%, що пов'язано з недовиконанням плану за надходженнями податку з доходів фізичних осіб, незважаючи на те, що приріст надходжень податку з доходів фізичних осіб до бюджету м. Івано-Франківська був у 2010 році відносно високим.

У місті у звітному періоді зберігається помірний рівень як галузевої диверсифікації надходжень податку з доходів фізичних осіб та плати за землю, так і диверсифікації надходжень у частині найбільших платників зазначених податків.

Незважаючи на те, що у місті у 2010 році зберігалась тенденція до скорочення платоспроможного попиту на земельні ділянки та об'єкти комунальної власності, Івано-Франківською міською радою було акумульовано кошти для своєчасного погашення облігації внутрішньої місцевої позики серії А у повному обсязі 5,5 млн. грн. у лютому 2011 року.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Затверджений на 2010 рік з урахуванням змін план за видатками бюджету було виконано за підсумками 2010 року на 98,2%. Виконання бюджету міста за видатками ускладнювалось несвоєчасним прийняттям Державного бюджету на 2010 рік, що практично унеможливило протягом перших місяців минулого року проведення капітальних видатків з місцевого бюджету (за винятком капітальних видатків, що здійснюються за рахунок бюджету розвитку). Крім цього, динаміка виконання бюджету міста за видатками суттєво уповільнювалась тривалістю проведення процедур закупівлі товарів, робіт та послуг за державні кошти. Протягом 2010 року обсяг кредиторської заборгованості бюджету зменшився і станом на 01.01.2011 р. склав 11,4 млн. грн., що є помірним.

Міський бюджет на 2011 рік

Основні параметри бюджету міського бюджету Івано-Франківська на 2011 рік сформовано з урахуванням змін, внесених до бюджетного та податкового законодавства. Поточний бюджетний період буде доволі напруженим, як з огляду на необхідність адаптації суб'єктів господарювання до нових економічно-правових реалій, так з огляду на збереження макроекономічних ризиків розвитку глобальної та національної економіки.

Боргові зобов'язання

Місто вчасно та у повному обсязі виконало план своїх зобов'язань з обслуговування та погашення прямого боргу. З урахуванням погашення облігацій серії А, прямий борг Івано-Франківської міської ради складає 24 млн. грн. Пряме боргове навантаження бюджету м. Івано-Франківськ (співвідношення обсягу прямого боргу до запланованого на 2011 рік обсягу доходної частини міського бюджету без урахування трансфертів) є низьким та складає 6,2%.

Слід зазначити, що з урахуванням умовних зобов'язань Івано-Франківської міської ради, консолідоване боргове навантаження міста є високим. Однак з урахуванням того, що кредитні угоди є довгостроковими, а графік погашення основної суми боргу та виплати відсотків за ними є рівномірно розповсюдженим у часі, боргове навантаження може вважатися помірним.

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг м. Івано-Франківська підтверджено на рівні **uaBBB+**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

О. К. Самойлова

В. о. начальника відділу муніципальних рейтингів

П. В. Трощинський

Старший фінансовий аналітик відділу муніципальних рейтингів

І. А. Веремєнко

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет міста Івано-Франківська у форматі бюджетного балансу в 2007-2010 рр. (загальний та спеціальний фонди разом), тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010
Податкові надходження	215 013,6	285 461,4	283 716,1	308 352,0
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	32 034,3	39 240,8	37 191,9	35 772,2
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	107 754,2	171 072,5	142 465,3	230 761,7
Операційні надходження всього	354 802,0	495 774,7	463 373,3	574 885,8
Поточні видатки	209 781,7	286 470,1	314 000,5	377 877,5
Субсидії та поточні трансферти	97 150,7	133 355,3	129 712,4	159 413,4
Операційні видатки всього	306 932,4	419 825,4	443 712,9	537 290,9
Операційний баланс	47 869,6	75 949,3	19 660,3	37 595,0
Фінансовий дохід	1 528,9	3 327,8	401,0	5,8
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	660,1	660,2	659,9	660,1
Фінансовий баланс	868,9	2 667,6	-258,9	-654,3
Поточний баланс	48 738,5	78 616,9	19 401,4	36 940,7
Капітальні надходження	61 144,7	41 357,5	27 848,4	17 554,7
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	3 493,0	12 158,4	547,8	616,0
Капітальні надходження всього	64 637,7	53 515,9	28 396,2	18 170,7
Капітальні видатки	83 292,8	119 148,6	50 402,5	66 871,3
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	13 319,4	5 094,0	5 183,9	2 606,2
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	1 838,0	12 032,4	547,8	616,0
Капітальні видатки всього	98 450,3	136 275,0	56 134,2	70 093,5
Капітальний баланс	-33 812,6	-82 759,1	-27 738,0	-51 922,8
Баланс після капітальних видатків	14 925,9	-4 142,2	-8 336,6	-14 982,1
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	2 663,0	2 910,3	455,8	201,2
Профіцит/дефіцит	12 262,9	-7 052,5	-8 792,4	-15 183,3
Фінансування	-12 262,9	7 052,5	8 792,4	15 183,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради

Додаток до рейтингового звіту № 2

Фінансування бюджету м. Івано-Франківська у 2007-2010 рр. (загальний та спеціальний фонди разом), тис. грн.

Показник	2007	2008	2009	2010
Профіцит/дефіцит	12 262,9	-7 052,5	-8 792,4	-15 183,3
Фінансування	-12 262,9	7 052,5	8 792,4	15 183,3
Зміни залишків	-14 666,9	7 113,4	2 294,2	-3 725,6
залишок на початок року	7 081,3	21 748,2	14 634,8	12 340,6
залишок на кінець року	21 748,2	14 634,8	12 340,6	16 066,2
Фінансування за рахунок короткострокових і середньострокових позичок за рахунок єдиного казначейського рахунку	0,0	0,0	5 000,0	19 000,0
Одержано	4 644,0	29 000,0	83 740,0	181 273,9
Повернено	4 644,0	29 000,0	78 740,0	162 273,9
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	2 404,0	-54,0	1 500,0	0,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	81 600,0	54 027,8	7 842,7	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	79 196,0	54 081,8	6 342,7	0,0
Інші розрахунки	0,0	-6,9	-1,8	-91,1
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Івано-Франківської міської ради